

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

гімназії №94 «Еллада»

Кузьменко В.Є.

«28» серпня 2026

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію інклюзивного навчання
в гімназії №94 «Еллада»

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає організаційні засади інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами у гімназії №94 «Еллада», порядок створення інклюзивних класів, організацію роботи команди психолого-педагогічного супроводу, розроблення індивідуальної програми розвитку, надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, здійснення адаптації та/або модифікації освітнього процесу, взаємодію з батьками, інклюзивно-ресурсним центром, засновником та іншими установами.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 року № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 05 лютого 2026 року № 129, інших нормативно-правових актів у сфері освіти, інклюзивного навчання, охорони дитинства, соціального захисту осіб з інвалідністю та внутрішніх документів закладу освіти.

1.3. Положення вводиться в дію з 01 серпня 2026 року та застосовується під час організації інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами за формами здобуття освіти, за якими відбувається навчання в закладі.

1.4. Інклюзивне навчання у закладі освіти організовується з метою забезпечення права кожної дитини на якісну, доступну, безпечну та недискримінаційну освіту відповідно до її індивідуальних потреб, можливостей, здібностей, інтересів, темпу розвитку та стану здоров'я.

1.5. Основними принципами організації інклюзивного навчання є:

- повага до гідності дитини;
- недискримінація;
- рівний доступ до освіти;
- індивідуалізація освітнього процесу;
- дитиноцентризм;
- партнерство закладу освіти, батьків та фахівців;
- командний підхід;
- конфіденційність інформації про дитину;
- створення безпечного, доступного та доброзичливого освітнього середовища;
- орієнтація на розвиток сильних сторін дитини;
- забезпечення розумного пристосування та підтримки відповідно до потреб учня.

1.6. Інклюзивне навчання у закладі освіти здійснюється відповідно до освітньої програми закладу освіти з урахуванням висновку інклюзивно-ресурсного центру, рівня підтримки, визначеного згідно з додатком 1, індивідуальної програми розвитку, індивідуального

навчального плану за потреби, рекомендацій фахівців та рішення команди психолого-педагогічного супроводу.

1.7. Заклад освіти не має права відмовити в організації інклюзивного навчання учня з особливими освітніми потребами та в утворенні інклюзивного класу за наявності відповідної заяви батьків або інших законних представників і висновку інклюзивно-ресурсного центру.

1.8. У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану освітній процес для учнів з особливими освітніми потребами може організовуватися з використанням технологій дистанційного навчання, змішаного навчання, онлайн-засідань команди супроводу та інших безпечних форм взаємодії.

II. Основні терміни

2.1. У цьому Положенні терміни вживаються у значеннях, визначених законодавством України.

2.2. Учень з особливими освітніми потребами — учень, який потребує додаткової постійної або тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення його права на освіту.

2.3. Інклюзивне навчання — система освітніх послуг, що забезпечує здобуття освіти учнями з особливими освітніми потребами разом з іншими учнями у закладі освіти з урахуванням їхніх індивідуальних потреб.

2.4. Інклюзивний клас — клас закладу освіти, у якому навчаються учні з особливими освітніми потребами, які потребують другого — п'ятого рівня підтримки.

2.5. Рівні підтримки — обсяг тимчасової або постійної підтримки учнів в освітньому процесі відповідно до їхніх особливих освітніх потреб.

2.6. Перший рівень підтримки — підтримка, що може надаватися учню в закладі освіти на підставі рішення команди супроводу та/або висновку інклюзивно-ресурсного центру без утворення інклюзивного класу.

2.7. Другий — п'ятий рівні підтримки — рівні підтримки, які визначаються інклюзивно-ресурсним центром та є підставою для утворення інклюзивного класу.

2.8. Команда психолого-педагогічного супроводу — група фахівців закладу освіти, батьків, представників інклюзивно-ресурсного центру та інших залучених осіб, які забезпечують індивідуалізацію освітнього процесу для учня з особливими освітніми потребами.

2.9. Індивідуальна програма розвитку — документ, який визначає індивідуальні освітні потреби учня, рівень підтримки, цілі розвитку, адаптації, модифікації, психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги, відповідальних осіб та очікувані результати.

2.10. Адаптація змісту навчального предмета — зміна методів, способів навчання, рівня складності завдань без зміни загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання.

2.11. Модифікація змісту навчального предмета — зміна змісту навчання шляхом спрощення, виключення, об'єднання окремих елементів із можливою зміною очікуваних результатів навчання.

2.12. Ресурсна кімната або ресурсний осередок — спеціально облаштований простір для розвитку учнів з особливими освітніми потребами, психологічного розвантаження, усамітнення, проведення індивідуальних або групових занять.

2.13. Асистент учителя — педагогічний працівник, який забезпечує особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу в інклюзивному класі.

2.14. Асистент учня — особа, яка забезпечує соціальні та соціально-побутові потреби учня з особливими освітніми потребами в освітньому процесі.

III. Мета і завдання інклюзивного навчання

3.1. Метою організації інклюзивного навчання є створення умов для здобуття якісної освіти учнями з особливими освітніми потребами в середовищі однолітків з урахуванням їхніх індивідуальних можливостей, потреб, здібностей, інтересів і життєвих обставин.

3.2. Основними завданнями інклюзивного навчання є:

- забезпечення доступу учнів з особливими освітніми потребами до освітнього процесу;
- створення безпечного, доступного та інклюзивного освітнього середовища;
- своєчасне виявлення потреб учнів у підтримці;
- організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу;
- розроблення, виконання та перегляд індивідуальної програми розвитку;
- забезпечення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг;
- здійснення адаптації та/або модифікації освітнього процесу;
- залучення батьків до планування та реалізації освітньої траєкторії дитини;
- створення умов для соціалізації, розвитку самостійності, комунікації та життєвих компетентностей учнів;
- формування в учнівського, педагогічного та батьківського колективів культури прийняття, поваги та взаємодопомоги.

IV. Порядок організації інклюзивного навчання

4.1. Інклюзивне навчання організовується керівником закладу освіти на підставі:

- заяви одного з батьків або іншого законного представника учня;
- висновку інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини;
- рівня підтримки, рекомендованого інклюзивно-ресурсним центром;
- рішення команди психолого-педагогічного супроводу у випадках, передбачених законодавством;
- індивідуальної програми розвитку;

- інших документів, поданих батьками або законними представниками, за наявності.

4.2. Заява про організацію інклюзивного навчання може подаватися особисто, поштою або через визначену засновником електронну комунікаційну систему.

4.3. До заяви додається висновок інклюзивно-ресурсного центру. У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану документи можуть подаватися у спосіб, визначений законодавством та засновником закладу освіти.

4.4. Після надходження заяви та висновку інклюзивно-ресурсного центру керівник закладу освіти:

- розглядає подані документи;
- приймає рішення про організацію інклюзивного навчання;
- видає наказ про створення інклюзивного класу, якщо учень потребує другого — п'ятого рівня підтримки;
- видає наказ про створення команди психолого-педагогічного супроводу;
- визначає відповідальних осіб;
- забезпечує розроблення індивідуальної програми розвитку;
- організовує надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг;
- за потреби ініціює введення посади асистента вчителя;
- забезпечує необхідні умови для навчання учня.

4.5. Для учнів, які потребують першого рівня підтримки, інклюзивний клас не утворюється. Підтримка надається на підставі письмової заяви одного з батьків або іншого законного представника та рішення команди супроводу, зафіксованого у протоколі оцінки потреби учня в наданні підтримки (Додаток 2) , або на підставі висновку інклюзивно-ресурсного центру.

4.6. Рішення про припинення надання підтримки першого рівня приймається за рішенням команди супроводу та/або за письмовою заявою одного з батьків або іншого законного представника учня.

4.7. Для учнів, які потребують другого — п'ятого рівня підтримки, інклюзивний клас утворюється в обов'язковому порядку за наявності хоча б однієї заяви батьків або інших законних представників.

4.8. Заклад освіти забезпечує організацію інклюзивного навчання з урахуванням категорії особливих освітніх потреб, ступеня їх прояву, рекомендованого рівня підтримки, висновку інклюзивно-ресурсного центру, індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану за потреби та можливостей освітнього середовища.

V. Порядок створення інклюзивних класів

5.1. Інклюзивний клас створюється наказом директора закладу освіти.

5.2. У наказі про створення інклюзивного класу зазначаються:

- підстава для створення класу;
- клас, у якому організовується інклюзивне навчання;

- прізвище, ім'я учня з особливими освітніми потребами;
- рівень підтримки;
- відповідальні педагогічні працівники;
- потреба у посаді асистента вчителя;
- необхідність створення команди супроводу;
- доручення щодо розроблення індивідуальної програми розвитку;
- контроль за виконанням наказу.

5.3. Кількість учнів з особливими освітніми потребами в одному інклюзивному класі визначається відповідно до чинного законодавства.

5.4. У мирний період в одному інклюзивному класі може навчатися не більше трьох учнів з особливими освітніми потребами, з яких:

- не більше одного учня, який потребує четвертого або п'ятого рівня підтримки;
- не більше двох учнів, які потребують третього рівня підтримки;
- не більше трьох учнів, які потребують другого рівня підтримки.

5.5. Учні, які потребують першого рівня підтримки, розподіляються між класами без урахування кількісних обмежень, оскільки для них інклюзивний клас не утворюється.

5.6. У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану гранична кількість учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі визначається відповідно до чинної редакції Порядку організації інклюзивного навчання.

5.7. Якщо в населеному пункті функціонує один заклад освіти, кількісні обмеження щодо учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі застосовуються з урахуванням особливостей, визначених законодавством.

5.8. У разі перевищення визначеної кількості учнів з особливими освітніми потребами та відсутності можливості відкриття додаткового інклюзивного класу заклад освіти інформує засновника або уповноважений орган управління освітою для вирішення питання забезпечення права дітей на освіту.

5.9. Створення інклюзивного класу не повинно погіршувати умови навчання інших учнів і має передбачати належну організацію освітнього процесу для всіх здобувачів освіти.

VI. Команда психолого-педагогічного супроводу

6.1. Для кожного учня, який потребує підтримки в освітньому процесі, наказом директора закладу освіти створюється команда психолого-педагогічного супроводу.

6.2. Команда супроводу створюється з метою забезпечення індивідуалізації освітнього процесу, визначення потреб учня, розроблення та реалізації індивідуальної програми розвитку, моніторингу динаміки розвитку дитини та координації дій усіх учасників освітнього процесу.

6.3. До складу команди супроводу можуть входити:

- директор закладу освіти або заступник директора;
- класний керівник;
- учителі, які навчають учня;

- асистент учителя;
- практичний психолог;
- соціальний педагог;
- учитель-дефектолог;
- учитель-логопед;
- учитель-реабілітолог;
- медичний працівник закладу освіти за наявності;
- один із батьків або інший законний представник учня;
- фахівець інклюзивно-ресурсного центру;
- інші фахівці за потреби.

6.4. Склад команди супроводу затверджується наказом директора закладу освіти.

6.5. У наказі про створення команди супроводу визначаються:

- персональний склад команди;
- координатор команди;
- завдання команди;
- строки розроблення індивідуальної програми розвитку;
- порядок проведення засідань;
- відповідальні за ведення документації;
- порядок інформування батьків;
- контроль за виконанням наказу.

6.6. Координатор команди супроводу:

- організовує засідання команди;
- забезпечує підготовку необхідних матеріалів;
- веде або організовує ведення протоколів;
- координує розроблення та перегляд індивідуальної програми розвитку;
- забезпечує взаємодію педагогів, батьків, фахівців ІРЦ;
- контролює виконання рішень команди;
- інформує адміністрацію закладу про проблемні питання.

6.7. Засідання команди супроводу проводяться:

- для первинного вивчення потреб учня;
- для розроблення індивідуальної програми розвитку;
- для перегляду ІПР не рідше двох разів на навчальний рік;
- у разі зміни стану розвитку учня;
- у разі зміни рівня підтримки;
- у разі виникнення труднощів у навчанні, поведінці, соціалізації;
- за ініціативою батьків, педагогів, адміністрації або фахівців ІРЦ.

6.8. Засідання команди супроводу можуть проводитися очно, дистанційно або у змішаному форматі.

6.9. Рішення команди супроводу оформлюються протоколом.

6.10. Протоколи засідань команди супроводу зберігаються у закладі освіти відповідно до вимог законодавства та внутрішньої номенклатури справ.

6.11. Команда супроводу не замінює висновок інклюзивно-ресурсного центру, але забезпечує практичну реалізацію рекомендацій ІРЦ у закладі освіти.

VII. Індивідуальна програма розвитку

7.1. Індивідуальна програма розвитку складається для учнів з особливими освітніми потребами, які потребують першого — п'ятого рівня підтримки.

7.2. ІПР розробляється командою супроводу протягом одного місяця з початку організації інклюзивного навчання або з моменту прийняття рішення про надання підтримки.

7.3. ІПР розробляється з урахуванням:

- висновку інклюзивно-ресурсного центру;
- рівня підтримки;
- категорії особливих освітніх потреб;
- індивідуальних особливостей розвитку учня;
- сильних сторін дитини;
- труднощів у навчанні, комунікації, поведінці, соціалізації;
- рекомендацій педагогів;
- думки батьків;
- індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю за наявності;
- результатів спостереження та оцінки потреби учня в підтримці.

7.4. ІПР підписується всіма членами команди супроводу, зокрема одним із батьків або іншим законним представником учня, та затверджується директором закладу освіти.

7.5. ІПР складається на навчальний рік.

7.6. ІПР переглядається не рідше ніж двічі на рік, а за потреби — частіше.

7.7. Підставами для позачергового перегляду ІПР можуть бути:

- зміна динаміки розвитку учня;
- зміна рівня підтримки;
- оновлення висновку ІРЦ;
- тривала відсутність позитивної динаміки;
- зміна освітньої програми;
- зміна форми здобуття освіти;
- звернення батьків;
- рекомендації педагогів або фахівців;
- зміна стану здоров'я дитини.

7.8. ІПР для учнів, які потребують другого — п'ятого рівня підтримки, оформлюється за формою, визначеною чинним Порядком організації інклюзивного навчання та даним Положенням (Додаток 3).

7.9. ІПР для учнів, які потребують першого рівня підтримки, складається у формі, визначеній закладом освіти, та має містити:

- загальну інформацію про учня;
- опис особливостей розвитку;
- інформацію про труднощі в навчанні;
- потреби в адаптації освітнього процесу;
- рекомендовані методи, прийоми та засоби навчання;
- навчальні матеріали;
- відповідальних осіб;
- очікувані результати;
- строки перегляду.

7.10. ІПР зберігається в особовій справі учня не менше трьох років.

7.11. За потреби батьки або інші законні представники мають право отримати копію ІПР.

7.12. У разі переведення учня до іншого закладу освіти копія ІПР може бути передана батькам для подання до закладу освіти, у якому дитина продовжить навчання.

VIII. Індивідуальний навчальний план

8.1. Для учнів з особливими освітніми потребами, які потребують другого — п'ятого рівня підтримки, за потреби складається індивідуальний навчальний план.

8.2. Індивідуальний навчальний план складається командою супроводу за участю педагогічних працівників, які викладають навчальні предмети або інтегровані курси.

8.3. Індивідуальний навчальний план має містити:

- найменування закладу освіти;
- прізвище та ім'я учня;
- клас;
- перелік навчальних предметів або інтегрованих курсів;
- загальний обсяг навчального навантаження;
- кількість годин на тиждень;
- кількість годин корекційно-розвиткових занять за напрямками;
- гранично допустиме тижневе навантаження;
- інформацію про адаптацію або модифікацію за потреби.

8.4. Індивідуальний навчальний план затверджується директором закладу освіти та підписується одним із батьків або іншим законним представником учня.

8.5. Індивідуальний навчальний план не може призводити до перевантаження учня.

IX. Адаптація та модифікація освітнього процесу

9.1. Освітній процес для учнів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до освітньої програми закладу освіти із застосуванням адаптації та/або модифікації змісту навчальних предметів або інтегрованих курсів.

9.2. Адаптація застосовується у випадках, коли учень може досягати загальних очікуваних результатів навчання, але потребує зміни способів, методів, прийомів, темпу, форми подачі матеріалу або способів виконання завдань.

9.3. Адаптація може передбачати:

- зміну темпу навчання;
- збільшення часу на виконання завдань;
- використання візуальної підтримки;
- спрощення інструкцій без зміни змісту;
- поділ завдань на частини;
- використання карток, схем, алгоритмів;
- зміну форми відповіді;
- використання технічних або допоміжних засобів;
- індивідуальне пояснення;
- повторення інструкцій;
- зменшення обсягу однотипних вправ;
- створення комфортного місця в класі;
- підтримку асистента вчителя.

9.4. Модифікація застосовується у випадках, коли учень не може повністю опанувати зміст навчального предмета відповідно до загальних очікуваних результатів і потребує зміни змісту, обсягу або очікуваних результатів навчання.

9.5. Модифікація може передбачати:

- спрощення змісту навчального матеріалу;
- вилучення окремих складних елементів;
- об'єднання тем;
- зменшення обсягу навчального матеріалу;
- зміну очікуваних результатів;
- добір практично орієнтованих завдань;
- індивідуалізацію критеріїв оцінювання;
- акцент на життєвих компетентностях;
- використання альтернативних способів демонстрації результатів навчання.

9.6. Адаптація та/або модифікація здійснюється педагогічними працівниками, які викладають відповідні навчальні предмети або інтегровані курси.

9.7. Інформація про адаптацію та/або модифікацію змісту навчальних предметів, очікувані результати навчання та особливості оцінювання оформлюється відповідно до форми, визначеної чинним Порядком організації інклюзивного навчання та даним Положенням, і додається до протоколу підсумкового засідання команди супроводу.

(Додаток 4)

9.8. Учитель несе відповідальність за планування, реалізацію та аналіз ефективності адаптації або модифікації в межах свого навчального предмета.

9.9. Асистент учителя сприяє реалізації адаптації та модифікації, але не замінює вчителя та не несе одноосібної відповідальності за навчальні результати учня.

Х. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги

10.1. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги надаються учням з особливими освітніми потребами відповідно до індивідуальної програми розвитку та рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру.

10.2. Психолого-педагогічні послуги спрямовані на організацію освітнього процесу, розвиток пізнавальної, емоційно-вольової, комунікативної, соціальної сфер учня та забезпечення його участі в освітньому процесі.

10.3. Корекційно-розвиткові послуги спрямовані на корекцію порушень розвитку, подолання або зменшення труднощів, розвиток мовлення, пізнавальних процесів, моторики, комунікації, соціальної адаптації, емоційної регуляції та інших сфер відповідно до потреб учня.

10.4. Послуги можуть надаватися педагогічними працівниками закладу освіти та/або додатково залученими фахівцями, які мають відповідну освіту та кваліфікацію.

10.5. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття можуть проводитися в індивідуальній або груповій формі.

10.6. Форма занять визначається командою супроводу з урахуванням категорії особливих освітніх потреб, рівня підтримки, індивідуальних особливостей розвитку учня та рекомендацій ІРЦ.

10.7. Кількість учнів під час групових занять становить від двох до шести осіб з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей.

10.8. Для проведення групових занять можуть утворюватися міжкласні групи.

10.9. Тривалість індивідуальних занять становить від 20 до 25 хвилин.

10.10. Тривалість групових занять становить від 35 до 40 хвилин.

10.11. Розклад психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять складається відповідальною особою, узгоджується з розкладом уроків, індивідуальними особливостями розвитку учня, санітарними вимогами та затверджується директором закладу освіти.

10.12. Розклад занять не може призводити до перевантаження учнів.

10.13. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

10.14. Факт проведення занять фіксується у журналі обліку проведення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять.

10.15. Журнал може вестися в паперовій або електронній формі.

10.16. Батьки або інші законні представники підтверджують факт проведення занять у паперовій або електронній формі.

10.17. Відповідальність за ведення журналу покладається на фахівців, які проводять відповідні заняття, та особу, визначену наказом директора.

XI. Ресурсна кімната

11.1. Для забезпечення інклюзивного навчання в закладі освіти за можливості облаштовується ресурсна кімната, ресурсний осередок або інший спеціально визначений простір.

11.2. Ресурсна кімната або ресурсний осередок використовується для:

- проведення індивідуальних занять;
- проведення групових занять;
- психологічного розвантаження;
- сенсорного відпочинку;
- розвитку комунікативних навичок;
- формування соціально-побутових навичок;
- роботи з емоційною регуляцією;
- тимчасового усамітнення учня за потреби;
- роботи фахівців з учнями.

11.3. У ресурсній кімнаті або ресурсному осередку можуть бути облаштовані такі зони:

- навчальна зона;
- сенсорна зона;
- зона відпочинку;
- зона індивідуальної роботи;
- зона групової роботи;
- зона психологічного розвантаження;
- зона зберігання дидактичних матеріалів.

11.4. Ресурсна кімната або ресурсний осередок може використовуватися всіма учнями закладу освіти за потреби та відповідно до встановленого порядку.

11.5. Учні можуть перебувати в ресурсній кімнаті, ресурсному осередку або медіатеці винятково у супроводі педагогічного працівника, асистента учня або залученого фахівця.

11.6. Перебування учня в ресурсній кімнаті не є формою ізоляції, покарання або відсторонення від освітнього процесу.

11.7. Використання ресурсної кімнати має бути спрямоване виключно на підтримку розвитку, безпеки, емоційного стану та освітніх потреб учня.

XII. Асистент учителя, асистент вихователя та асистент учня

12.1. У разі утворення інклюзивного класу до штатного розпису закладу освіти вводиться посада асистента вчителя відповідно до законодавства.

12.2. Асистент учителя забезпечує особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу в інклюзивному класі.

12.3. Основними завданнями асистента вчителя є:

- співпраця з учителем під час організації освітнього процесу;
- участь у розробленні та реалізації ІПР;
- участь у засіданнях команди супроводу;

- спостереження за динамікою розвитку учня;
- допомога в адаптації навчальних матеріалів;
- підтримка учня під час виконання завдань;
- сприяння соціалізації учня;
- допомога в організації робочого місця;
- взаємодія з батьками в межах компетенції;
- ведення документації, визначеної посадовою інструкцією та наказами закладу.

12.4. Асистент учителя не є персональним працівником однієї дитини, а працює в інклюзивному класі відповідно до потреб учнів та організації освітнього процесу.

12.5. Посадові обов'язки асистента вчителя визначаються посадовою інструкцією, затвердженою директором закладу освіти.

12.6. Для учнів з особливими освітніми потребами, які навчаються у групі подовженого дня та потребують відповідної підтримки, може вводитися посада асистента вихователя групи подовженого дня.

12.7. Асистент вихователя забезпечує особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу в інклюзивній групі подовженого дня відповідно до законодавства.

12.8. Соціальні та соціально-побутові потреби учня з особливими освітніми потребами в освітньому процесі забезпечує асистент учня.

12.9. Асистентом учня може бути один із батьків, інший законний представник, уповноважена ними особа або соціальний робітник, який надає соціальну послугу супроводу під час інклюзивного навчання.

12.10. Допуск асистента учня до освітнього процесу здійснюється відповідно до вимог, визначених законодавством та МОН.

12.11. Асистент учня не втручається в педагогічну діяльність учителя, не оцінює учня, не замінює асистента вчителя та виконує функції соціального і соціально-побутового супроводу.

ХІІІ. Організація інклюзивного навчання в групі подовженого дня

13.1. Учні з особливими освітніми потребами можуть бути зараховані до групи подовженого дня за заявою одного з батьків або іншого законного представника.

13.2. Організація діяльності групи подовженого дня здійснюється відповідно до законодавства та внутрішніх документів закладу освіти.

13.3. Для учнів четвертого і п'ятого рівня підтримки та учнів з інтелектуальними, соціоадаптаційними труднощами другого — п'ятого рівня підтримки особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу в інклюзивній групі подовженого дня забезпечує асистент вихователя.

13.4. Педагогічне навантаження на ставку асистента вихователя групи подовженого дня становить 25 годин на тиждень.

13.5. Режим роботи групи подовженого дня для учнів з особливими освітніми потребами має враховувати:

- стан здоров'я дитини;
- рівень підтримки;
- потребу у відпочинку;
- потребу в харчуванні;
- потребу в психологічному розвантаженні;
- рекомендації ІРЦ;
- рекомендації команди супроводу;
- безпекову ситуацію.

XIV. Оцінювання результатів навчання

14.1. Оцінювання результатів навчання учнів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до порядку, визначеного МОН.

14.2. Оцінювання має бути справедливим, недискримінаційним, доброзичливим, особистісно орієнтованим та спрямованим на підтримку розвитку учня.

14.3. Під час оцінювання враховуються:

- індивідуальні особливості розвитку учня;
- рівень підтримки;
- адаптації та/або модифікації;
- ІПР;
- динаміка розвитку;
- зусилля учня;
- індивідуальний прогрес;
- особливості комунікації;
- спосіб виконання завдання.

14.4. Для учнів, щодо яких застосовується адаптація, очікувані результати навчання загалом не змінюються, але змінюються способи, умови, темп або форма виконання завдань.

14.5. Для учнів, щодо яких застосовується модифікація, очікувані результати навчання можуть бути змінені відповідно до їхніх індивідуальних можливостей.

14.6. Особливості оцінювання з кожного навчального предмета або інтегрованого курсу визначаються педагогічними працівниками та відображаються в інформації про адаптацію/модифікацію.

14.7. Оцінювання не повинно принижувати гідність учня, створювати ситуацію неуспіху або посилювати його освітні труднощі.

XV. Права та обов'язки учасників освітнього процесу

15.1. Учень з особливими освітніми потребами має право на:

- якісну та доступну освіту;
- повагу до гідності;
- безпечне освітнє середовище;

- індивідуальну підтримку;
- психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги;
- адаптацію та/або модифікацію освітнього процесу;
- участь у житті класу і закладу освіти;
- захист від дискримінації, булінгу, приниження та ізоляції;
- забезпечення допоміжними засобами для навчання за потреби.

15.2. Батьки або інші законні представники мають право:

- подавати заяву про організацію інклюзивного навчання;
- брати участь у засіданнях команди супроводу;
- брати участь у розробленні, погодженні та перегляді ІПР;
- отримувати інформацію про розвиток і навчання дитини;
- отримувати копію ІПР;
- ініціювати перегляд ІПР;
- звертатися до закладу освіти, ІРЦ, засновника з питань організації підтримки дитини;
- бути партнерами закладу освіти у створенні умов для розвитку дитини.

15.3. Батьки або інші законні представники зобов'язані:

- подати достовірні документи, необхідні для організації інклюзивного навчання;
- інформувати заклад освіти про важливі зміни у стані здоров'я, розвитку або поведінці дитини;
- брати участь у роботі команди супроводу;
- сприяти виконанню ІПР;
- взаємодіяти з педагогічними працівниками;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу освіти;
- поважати права інших учасників освітнього процесу.

15.4. Педагогічні працівники мають право:

- отримувати методичну допомогу з питань інклюзивного навчання;
- брати участь у роботі команди супроводу;
- отримувати інформацію, необхідну для організації навчання учня;
- ініціювати перегляд ІПР;
- звертатися до адміністрації щодо створення належних умов для навчання учня.

15.5. Педагогічні працівники зобов'язані:

- забезпечувати реалізацію ІПР у межах своєї компетенції;
- здійснювати адаптацію та/або модифікацію освітнього процесу;
- дотримуватися принципів недискримінації;
- створювати психологічно безпечну атмосферу;
- вести визначену документацію;
- співпрацювати з асистентом учителя, батьками, фахівцями;
- дотримуватися конфіденційності інформації про дитину;

- сприяти соціалізації учня в класному колективі.

15.6. Керівник закладу освіти забезпечує:

- організацію інклюзивного навчання;
- створення інклюзивних класів;
- створення команд супроводу;
- затвердження ІПР;
- затвердження розкладу корекційно-розвиткових занять;
- введення посад асистентів відповідно до законодавства;
- створення доступного та безпечного освітнього середовища;
- контроль за веденням документації;
- взаємодію із засновником, ІРЦ, батьками та фахівцями;
- підвищення професійної компетентності педагогічних працівників з питань інклюзивного навчання.

XVI. Взаємодія закладу освіти з інклюзивно-ресурсним центром

16.1. Заклад освіти взаємодіє з інклюзивно-ресурсним центром з метою забезпечення якісної підтримки учнів з особливими освітніми потребами.

16.2. Основними напрямками взаємодії є:

- врахування висновку ІРЦ;
- залучення фахівців ІРЦ до роботи команди супроводу;
- консультативна підтримка педагогів;
- участь у розробленні та перегляді ІПР;
- уточнення рекомендацій щодо рівня підтримки;
- консультування батьків;
- обмін інформацією в межах законодавства;
- узгодження підходів до підтримки учня.

16.3. Заклад освіти забезпечує участь фахівців ІРЦ у засіданнях команди супроводу за можливості очно, дистанційно або в змішаному форматі.

16.4. У разі необхідності уточнення освітніх потреб учня заклад освіти може рекомендувати батькам звернутися до ІРЦ для повторної або додаткової оцінки розвитку дитини.

XVII. Документація з організації інклюзивного навчання

17.1. У закладі освіти ведеться документація з питань організації інклюзивного навчання.

17.2. До основної документації належать:

- заява батьків або інших законних представників про організацію інклюзивного навчання;
- копія висновку ІРЦ;

- наказ про організацію інклюзивного навчання;
- наказ про створення інклюзивного класу;
- наказ про створення команди психолого-педагогічного супроводу;
- протоколи засідань команди супроводу;
- індивідуальна програма розвитку;
- індивідуальний навчальний план за потреби;
- інформація про адаптацію/модифікацію змісту навчальних предметів;
- розклад психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять;
- журнал обліку проведення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять;
- посадова інструкція асистента вчителя;
- документи щодо роботи асистента вихователя за наявності;
- документи щодо допуску асистента учня за наявності;
- листування із засновником, ІРЦ та іншими установами з питань інклюзивного навчання;
- матеріали моніторингу динаміки розвитку учня;
- документи щодо забезпечення допоміжними засобами навчання за потреби.

17.3. Документація ведеться з дотриманням вимог щодо захисту персональних даних.

17.4. Доступ до документів, що містять персональні дані учня, мають лише особи, яким така інформація необхідна для виконання службових обов'язків.

17.5. Інформація про діагнози, стан здоров'я, особливості розвитку, сімейні обставини учня не підлягає розголошенню.

XVIII. Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення

18.1. Заклад освіти в межах наявних ресурсів та за підтримки засновника створює умови для навчання учнів з особливими освітніми потребами.

18.2. Матеріально-технічне забезпечення може включати:

- облаштування доступного входу;
- безпечне переміщення приміщеннями закладу;
- адаптоване робоче місце учня;
- ресурсну кімнату або ресурсний осередок;
- дидактичні матеріали;
- навчально-наочні посібники;
- ігрове обладнання;
- комп'ютерне та мультимедійне обладнання;
- допоміжні засоби для навчання;
- засоби альтернативної та додаткової комунікації за потреби;
- сенсорні матеріали;
- матеріали для розвитку дрібної моторики;

- інші засоби відповідно до потреб учнів.

18.3. Потреба у матеріально-технічному забезпеченні визначається з урахуванням висновків ІРЦ, ІПР, пропозицій команди супроводу та можливостей закладу освіти.

18.4. У разі потреби керівник закладу освіти звертається до засновника щодо забезпечення умов для інклюзивного навчання.

XIX. Безпечне, доступне та недискримінаційне освітнє середовище

19.1. Заклад освіти забезпечує створення освітнього середовища, у якому кожна дитина почувається прийнятою, захищеною та залученою до життя шкільної спільноти.

19.2. У закладі освіти забороняються будь-які прояви дискримінації, булінгу, приниження, ізоляції, стигматизації або некоректного ставлення до учнів з особливими освітніми потребами.

19.3. Педагогічні працівники сприяють формуванню в учнів толерантності, емпатії, взаємоповаги, готовності до підтримки та співпраці.

19.4. У разі виявлення фактів булінгу, дискримінації або порушення прав учня з особливими освітніми потребами заклад освіти діє відповідно до законодавства та внутрішнього порядку реагування.

19.5. Питання інклюзивної культури, етики спілкування та недискримінації включаються до виховної роботи закладу освіти.

XX. Організація інклюзивного навчання в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану

20.1. У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану заклад освіти організовує освітній процес з урахуванням безпекової ситуації, рішень органів державної влади, засновника та можливостей учасників освітнього процесу.

20.2. Освітній процес може здійснюватися:

- очно;
- дистанційно;
- у змішаному форматі;
- з використанням технологій дистанційного навчання;
- з індивідуальними консультаціями;
- з онлайн-засіданнями команди супроводу;
- з дистанційним наданням окремих психолого-педагогічних послуг за можливості.

20.3. Під час організації дистанційного або змішаного навчання для учнів з особливими освітніми потребами враховуються:

- технічні можливості родини;
- стан здоров'я дитини;
- рівень підтримки;
- потреба у допомозі дорослого;
- особливості сприймання інформації;

- можливість використання адаптованих матеріалів;
- потреба у скороченні обсягу завдань;
- необхідність регулярного зворотного зв'язку.

20.4. Заклад освіти забезпечує гнучкість освітнього процесу та не допускає формального підходу до навчання учнів з особливими освітніми потребами в умовах безпекових викликів.

XXI. Фінансове забезпечення інклюзивного навчання

21.1. Організація інклюзивного навчання здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, освітньої субвенції, субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, інших джерел, не заборонених законодавством.

21.2. Кошти, передбачені для підтримки осіб з особливими освітніми потребами, використовуються відповідно до законодавства.

21.3. Заклад освіти в межах компетенції забезпечує прозоре, цільове та ефективне використання ресурсів, спрямованих на підтримку інклюзивного навчання.

XXII. Контроль за організацією інклюзивного навчання

22.1. Контроль за організацією інклюзивного навчання здійснює директор закладу освіти та заступник директора відповідно до розподілу обов'язків.

22.2. Контроль охоплює:

- своєчасність видання наказів;
- створення інклюзивних класів;
- роботу команд супроводу;
- розроблення та перегляд ІПР;
- ведення протоколів;
- організацію корекційно-розвиткових занять;
- ведення журналів;
- виконання рекомендацій ІРЦ;
- здійснення адаптації та/або модифікації;
- роботу асистентів учителів;
- взаємодію з батьками;
- дотримання прав учнів;
- створення безпечного освітнього середовища.

22.3. Результати контролю можуть розглядатися на нарадах при директорові, засіданнях педагогічної ради, засіданнях команди супроводу.

22.4. За результатами контролю можуть видаватися накази, доручення, рекомендації, плани заходів щодо вдосконалення організації інклюзивного навчання.

XXIII. Орієнтовний перелік локальних документів закладу освіти з питань інклюзивного навчання

23.1. Для належної організації інклюзивного навчання у закладі освіти можуть розроблятися та затверджуватися такі документи:

1. Положення про організацію інклюзивного навчання в закладі освіти.
2. Положення про команду психолого-педагогічного супроводу.
3. Наказ про організацію інклюзивного навчання у відповідному навчальному році.
4. Наказ про створення інклюзивного класу.
5. Наказ про створення команди психолого-педагогічного супроводу.
6. Наказ про затвердження індивідуальних програм розвитку.
7. Наказ про організацію психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять.
8. Наказ про розподіл обов'язків асистента вчителя.
9. Наказ про організацію роботи асистента вихователя групи подовженого дня за потреби.
10. Наказ про допуск асистента учня до освітнього процесу за потреби.
11. Індивідуальна програма розвитку.
12. Індивідуальний навчальний план за потреби.
13. Протоколи засідань команди супроводу.
14. Протокол оцінки потреби учня в наданні підтримки.
15. Інформація про адаптацію/модифікацію змісту навчальних предметів.
16. Розклад корекційно-розвиткових занять.
17. Журнал обліку проведення корекційно-розвиткових занять.
18. Посадові інструкції працівників, залучених до інклюзивного навчання.
19. План заходів щодо створення безпечного та доступного освітнього середовища.
20. Матеріали моніторингу динаміки розвитку учнів.

XXIV. Прикінцеві положення

24.1. Це Положення схвалюється педагогічною радою та затверджується наказом директора закладу освіти.

24.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться у разі змін у законодавстві, оновлення нормативно-правових актів, зміни умов діяльності закладу освіти або за результатами аналізу практики організації інклюзивного навчання.

24.3. Усі працівники закладу освіти, залучені до організації інклюзивного навчання, зобов'язані ознайомитися з цим Положенням та дотримуватися його вимог.

24.4. Положення є внутрішнім локальним актом закладу освіти та використовується для організації, контролю і вдосконалення інклюзивного навчання.

24.5. Питання, не врегульовані цим Положенням, вирішуються відповідно до чинного законодавства України.

РІВНІ ПІДТРИМКИ
в освітньому процесі в закладах загальної середньої освіти

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
Перший рівень							
Труднощі I ступеня прояву (поодинокі, незначні)	наявність бар'єрів в одній або кількох сферах розвитку, що перешкоджають успішному функціонуванню (розвитку/навчанню/взаємодії/ігровій діяльності/мобільності) в закладі загальної	наявність рішення команди психолого-педагогічного супроводу про надання підтримки першого рівня надання учням підтримки в освітньому процесі педагогічними працівниками закладу загальної середньої освіти проведення консультування учасників освітнього	без додаткового фінансування	заява одного з батьків (іншого законного представника) учня висновок інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності) утворення керівником закладу загальної	розроблення та виконання індивідуальної програми розвитку використання в освітньому процесі відповідних матеріалів, засобів, методів, форм роботи психологічний супровід учня проведення уроків за розкладом класу	без закупівлі допоміжних засобів навчання	згідно із загальними критеріями оцінювання
	середньої освіти	процесу, зокрема батьків (інших		середньої освіти команди			

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
	потреба у створенні незначних пристосувань освітнього середовища	законних представників) учнів здійснення психологічного забезпечення освітнього процесу надання учням у разі потреби логопедичних послуг забезпечення незначних пристосувань освітнього середовища		психолого-педагогічного супроводу проведення командою психолого-педагогічного супроводу оцінки потреби учня в підтримці в освітньому процесі			
Другий рівень							
Труднощі II ступеня прояву (труднощі легкого ступеня прояву)	наявність бар'єрів у різних сферах розвитку, що перешкоджають успішному	наявність висновку інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини	згідно з індивідуальною програмою розвитку (проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних та	заява одного з батьків (іншого законного представника) учня висновок інклюзивно-ресурсного центру про	розроблення та виконання індивідуальної програми розвитку та індивідуального навчального плану адаптація	відповідно до потреб учня, зазначених в індивідуальній програмі розвитку закупівля засобів у межах	згідно із загальними критеріями оцінювання згідно із загальними критеріями оцінювання з адаптацією

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
	функціонуванню (розвитку/навчанню/взаємодії/ігровій діяльності/мобільності) в закладі загальної середньої освіти	утворення інклюзивного класу консультування учасників освітнього процесу фахівцями інклюзивно-ресурсного центру або іншими вузькопрофільним и фахівцями (за потреби) проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг) забезпечення пристосувань освітнього середовища забезпечення	корекційно-розвиткових занять (послуг) та закупівля допоміжних засобів для навчання) здійснення відповідно до законодавства доплати педагогічним працівникам та оплата праці асистента вчителя оплата праці асистента вихователя групи подовженого дня (для учнів із соціоадаптаційними та інтелектуальними та труднощами)	комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини утворення керівником закладу загальної середньої освіти команди психолого-педагогічного супроводу прийняття за потреби командою психолого-педагогічного супроводу разом із фахівцем інклюзивно-ресурсного центру та за погодженням із батьками (іншими законними представниками)	змісту навчальних предметів (інтегрованих курсів), модифікація змісту окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів) (за потреби) використання в освітньому процесі відповідних засобів, методів, форм роботи психологічний супровід учня проведення (надання) одного або двох додаткових психолого-педагогічних	10 відсотків загальної суми фінансової підтримки	процесу оцінювання та/або змісту навчання відповідно до індивідуальних потреб учня відповідно до індивідуальних навчальних цілей (для учнів, навчання яких здійснюється з модифікацією змісту навчального предмета (інтегрованого курсу))

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
		допоміжними засобами навчання наявність асистента вчителя наявність асистента вихователя групи подовженого дня (для учнів із соціоадаптаційними та інтелектуальними труднощами)		учня рішення про зміну рівня підтримки з урахуванням динаміки розвитку учня (виключно в межах суміжного рівня) укладення цивільно-правових договорів із фахівцями, які проводять (надають) додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги) введення штатної одиниці асистента вчителя	та корекційно-розвиткових занять (послуг) на тиждень проведення уроків за адаптованим розкладом		

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
				введення штатної одиниці асистента вихователя групи подовженого дня (для учнів із соціоадаптаційними та інтелектуальними труднощами)			
Третій рівень							
Труднощі III ступеня прояву (труднощі помірного ступеня прояву)	наявність бар'єрів у різних сферах розвитку, що перешкоджають успішному функціонуванню (розвитку/навчанню/взаємодії/ігровій діяльності/	наявність висновку інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини утворення інклюзивного класу консультування учасників освітнього процесу	згідно з індивідуальною програмою розвитку (проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг) та закупівля допоміжних засобів для навчання)	заява одного з батьків (іншого законного представника) учня висновок інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини утворення	розроблення та виконання індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану адаптація змісту навчальних предметів (інтегрованих курсів), модифікація змісту окремих	відповідно до потреб учня, зазначених в індивідуальній програмі розвитку закупівля обладнання у межах 20 відсотків загальної суми фінансової підтримки	згідно із загальними критеріями оцінювання згідно із загальними критеріями оцінювання з адаптацією процесу оцінювання та/або змісту навчання відповідно до індивідуальних потреб учня

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
	мобільності) в закладі загальної середньої освіти	фахівцями інклюзивно-ресурсного центру або іншими вузькопрофільним и фахівцями (за потреби) проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг) забезпечення пристосувань освітнього середовища забезпечення допоміжними засобами навчання наявність асистента вчителя наявність асистента	здійснення відповідно до законодавства доплати педагогічним працівникам оплата праці асистента вчителя оплата праці асистента вихователя групи подовженого дня (для учнів із соціоадаптаційними та інтелектуальними та труднощами) оплата соціальної послуги із супроводу під час інклюзивного навчання (відповідно до висновку	керівником закладу загальної середньої освіти команди психолого-педагогічного супроводу прийняття за потреби командою психолого-педагогічного супроводу разом із фахівцем інклюзивно-ресурсного центру та за погодженням із батьками (іншими законними представниками) учня рішення про зміну рівня підтримки з урахуванням динаміки розвитку учня	навчальних предметів (інтегрованих курсів) (за потреби) використання в освітньому процесі відповідних засобів, методів, форм роботи психологічний супровід учня проведення (надання) трьох або чотирьох додаткових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг) на тиждень проведення уроків за адаптованим		відповідно до індивідуальних навчальних цілей (для учнів, навчання яких здійснюється з модифікацією змісту навчального предмета (інтегрованого курсу))

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
		вихователя групи подовженого дня (для учнів із соціоадаптаційними та інтелектуальними труднощами) наявність асистента учня (відповідно до висновку інклюзивно-ресурсного центру)	інклюзивно-ресурсного центру)	(виключно в межах суміжного рівня) укладення цивільно-правових договорів із фахівцями, які проводять (надають) додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги) введення штатної одиниці асистента вчителя введення штатної одиниці асистента вихователя групи подовженого	розкладом		

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
				дня (для учнів із соціоадаптаційними та інтелектуальними труднощами) укладення договору про участь асистента учня з особливими освітніми потребами в освітньому процесі			
Четвертий рівень							
Труднощі IV ступеня прояву (труднощі тяжкого ступеня прояву)	наявність бар'єрів у різних сферах розвитку, що перешкоджають успішному функціонуванню (розвитку/навчанню/	наявність висновку інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини утворення інклюзивного класу	згідно з індивідуальною програмою розвитку (проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг) та закупівля	заява одного з батьків (іншого законного представника) учня висновок інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну	розроблення та виконання індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану адаптація та/або модифікація змісту	відповідно до потреб учня, зазначених в індивідуальній програмі розвитку закупівля обладнання у межах 35 відсотків загальної суми	згідно із загальними критеріями оцінювання згідно із загальними критеріями оцінювання з адаптацією процесу оцінювання та/або змісту

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
	взаємодії/ ігровій діяльності/ мобільності) в закладі загальної середньої освіти	консультування учасників освітнього процесу фахівцями інклюзивно-ресурсного центру або іншими вузькопрофільним и фахівцями (за потреби) проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг) забезпечення пристосувань освітнього середовища забезпечення допоміжними засобами навчання	допоміжних засобів для навчання) здійснення відповідно до законодавства доплати педагогічним працівникам, оплата праці асистента вчителя оплата праці асистента вихователя групи подовженого дня оплата соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання (відповідно до висновку інклюзивно-	оцінку розвитку дитини утворення керівником закладу загальної середньої освіти команди психолого-педагогічного супроводу прийняття за потреби командою психолого-педагогічного супроводу разом із фахівцем інклюзивно-ресурсного центру та за погодженням із батьками (іншими законними представниками) учня рішення про зміну рівня	навчальних предметів (інтегрованих курсів) використання в освітньому процесі відповідних засобів, методів, форм роботи психологічний супровід учня проведення (надання) п'яти або шести додаткових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг) на тиждень проведення уроків за адаптованим розкладом	фінансової підтримки	навчання відповідно до індивідуальних потреб учня відповідно до індивідуальних навчальних цілей (для учнів, навчання яких здійснюється з модифікацією змісту навчального предмета (інтегрованого курсу))

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
		наявність асистента вчителя наявність асистента вихователя групи подовженого дня наявність асистента учня (відповідно до висновку інклюзивно-ресурсного центру)	ресурсного центру)	підтримки з урахуванням динаміки розвитку учня (виключно в межах суміжного рівня) укладення цивільно-правових договорів із фахівцями, які проводять (надають) додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги) введення штатної одиниці асистента вчителя введення штатної одиниці			

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
				асистента вихователя групи подовженого дня укладення договору про участь асистента учня з особливими освітніми потребами в освітньому процесі			

П'ятий рівень

Труднощі V ступеня прояву (труднощі найтяжчого ступеня прояву)	наявність бар'єрів у різних сферах розвитку, що перешкоджають успішному функціонуванню (навчанню/ взаємодії/ ігровій діяльності/	наявність висновку інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини утворення інклюзивного класу консультування	згідно з індивідуальною програмою розвитку (проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг) та закупівля допоміжних	заява одного з батьків (іншого законного представника) учня висновок інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку	розроблення та виконання індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану адаптація та/або модифікація змісту навчальних	відповідно до потреб учня, зазначених в індивідуальній програмі розвитку закупівля обладнання у межах 35 відсотків загальної суми фінансової	згідно із загальними критеріями оцінювання згідно із загальними критеріями оцінювання з адаптацією процесу оцінювання та/або змісту навчання
--	--	---	--	---	--	---	---

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
	мобільності) в закладі загальної середньої освіти	учасників освітнього процесу фахівцями інклюзивно-ресурсного центру або іншими вузькопрофільним и фахівцями (за потреби) проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг) забезпечення пристосувань освітнього середовища забезпечення допоміжними засобами навчання наявність асистента вчителя	засобів для навчання) здійснення відповідно до законодавства доплати педагогічним працівникам оплата праці асистента вчителя оплата праці асистента вихователя групи подовженого дня оплата соціальної послуги із супроводу під час інклюзивного навчання (відповідно до висновку інклюзивно-ресурсного центру)	учня утворення керівником закладу загальної середньої освіти команди психолого-педагогічного супроводу прийняття за потреби командою психолого-педагогічного супроводу разом із фахівцем інклюзивно-ресурсного центру та за погодженням із батьками (іншими законними представниками) учня рішення про зміну рівня підтримки з урахуванням динаміки	предметів (інтегрованих курсів) використання в освітньому процесі відповідних засобів, методів, форм роботи психологічний супровід учня проведення (надання) семи або восьми додаткових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг) на тиждень проведення уроків за адаптованим розкладом	підтримки	відповідно до індивідуальних потреб учня відповідно до індивідуальних навчальних цілей (для учнів, навчання яких здійснюється з модифікацією змісту навчального предмета (інтегрованого курсу))

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
		наявність асистента вихователя групи подовженого дня наявність асистента учня (відповідно до висновку інклюзивно-ресурсного центру)		розвитку учня (виключно в межах суміжного рівня) укладення цивільно-правових договорів із фахівцями, які проводять (надають) додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги) введення штатної одиниці асистента вихователя введення штатної одиниці асистента вихователя групи подовженого			

Ступені прояву труднощів	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізми її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Проведення оцінювання
				дня укладення договору про участь асистента учня з особливими освітніми потребами в освітньому процесі			

ПРОТОКОЛ
оцінки потреби учня в наданні підтримки у закладі освіти

Дата _____

Найменування закладу освіти _____

Клас _____

Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) учня, який проходить оцінку

Сфера	Опис	Потреба в підтримці
Поведінкова		
Комунікативна		
Емоційно-вольова		
Опанування освітньої програми відповідного року навчання:		
читання та розуміння прочитаного		
математична грамотність		
письмо		
Мовленнєва:		
спілкування державною мовою		
висловлення та відстоювання власної думки		
Загальна характеристика		

Необхідність підтримки першого рівня

☐ так

☐ ні

Потреба у проведенні комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи в інклюзивно-ресурсному центрі:

☐ так

☐ ні

Члени команди психолого-педагогічного супроводу, які проводили оцінку

Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)	Найменування посади	Підпис
---	---------------------	--------

Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) одного з батьків (іншого законного представника) учня _____

(дата)

(підпис)

Додаток 3
до Положення

ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ

1. Період виконання _____

2. Загальні відомості про учня з особливими освітніми потребами (далі — учень):

прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) _____

дата народження _____

прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) батьків (інших законних представників) учня _____

контактні номери телефонів батьків (інших законних представників) учня _____

адреса задекларованого/zareєстрованого місця проживання (перебування) _____

повне найменування закладу загальної середньої освіти, в якому навчається учень _____

дата зарахування до закладу загальної середньої освіти _____

клас навчання _____

рік навчання _____

3. Категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів), ступінь їх прояву, рівень підтримки згідно з висновком інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини _____

4. Рівень підтримки, визначений командою психолого-педагогічного супроводу* (протокол засідання від _____ 20__ р. № _____):

☐ перший рівень підтримки

☐ другий рівень підтримки

☐ третій рівень підтримки

☐ четвертий рівень підтримки

☐ п'ятий рівень підтримки

5. Створення інклюзивного освітнього середовища, зокрема:

розумне пристосування:

Назва адаптації/модифікації освітнього середовища	Необхідні заходи
Пристосування середовища	
Доступність	
Освітлення	
Рівень шуму	
Потреба в усамітненні, його періодичність і місце	
Інформаційні позначки	
Меблі	
Інше	
Організація освітнього процесу	
Адаптація:	
використання візуального розкладу	
використання індивідуальних позначок	
збільшення часу на виконання завдань	
збільшення обсягу допомоги (навідне запитання, демонстрація зразка, нагадування)	
чергування видів діяльності	
використання заохочень	
використання засобів концентрації уваги	
картки-підказки, картки-інструкції	
інше	
Модифікація:	
зміна змісту навчальних предметів	
зміна вимог щодо виконання завдань	

Назва адаптації/модифікації освітнього середовища	Необхідні заходи
зміна підходів до проведення моніторингу	
інше	
Потреба у використанні альтернативної (додаткової) комунікації	
Жестова мова	
Шрифт Брайля	
Календарна система	
Комунікаційна система обміну зображеннями (картки PECS)	
Інше	

наявність індивідуального навчального плану:

$\frac{1}{2\pi}$ так

$\frac{1}{2\pi}$ ні

здійснення освітнього процесу:

$\frac{1}{2\pi}$ за розкладом класу

$\frac{1}{2\pi}$ за адаптованим розкладом з відвідуванням окремих уроків за індивідуальним розкладом відповідно до індивідуального навчального плану

(вказати окремі уроки)

забезпечення допоміжними засобами для навчання:

$\frac{1}{2\pi}$ так

$\frac{1}{2\pi}$ ні

перелік допоміжних засобів для навчання, яких потребує учень _____

навчальні предмети (інтегровані курси), зміст яких потребує адаптації/модифікації:

Найменування навчального предмета (інтегрованого курсу)	Адаптація/модифікація	Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) відповідального
---	-----------------------	---

		педагогічного працівника
--	--	--------------------------

Адаптація/модифікація навчальних предметів (інтегрованих курсів) здійснюється педагогічними працівниками, які їх викладають, протягом навчального року за формою, визначеною у додатку 4 до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня

2021 р. № 957 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 76, ст. 4774), — із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 5 лютого 2026 р. № 129.

6. Індивідуальні особливості розвитку учня та цілі, завдання, очікувані результати за освітніми галузями, які планується досягти:

Освітня галузь/навчальний предмет/напрям корекційно-розвиткової роботи	Наявні знання, вміння і навички учня (компетентності)	Довгострокові цілі та завдання на період виконання індивідуальної програми розвитку	Очікувані результати/вміння, які планується досягти	Отримані результати/вміння (сформовано, формуються) (заповнюється в кінці навчального року)
--	---	---	---	---

7. Додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги):

Найменування заняття (послуги)	Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фахівця, який проводить заняття (надає послугу)	День проведення	Час проведення
--------------------------------	---	-----------------	----------------

8. Особливості процесу оцінювання**:

☐ спрощення інструкцій (короткі фрази, наочна підтримка, картки, алгоритм дій тощо)

☐ гнучкість використання часу (збільшення часу на виконання, перерви, поділ завдань на частини тощо)

☐ зменшення кількості завдань та/або варіантів відповідей тощо

☐ використання оптимальних форм оцінювання відповідно до потреб (тести, усні опитування, аудіозавдання, завдання в друкованій формі, демонстрація знань через практичні дії, оцінювання результатів практичної діяльності тощо)

☐ використання доступних форм викладу інформації (шрифт Брайля, збільшений та інший шрифт, тактильні матеріали, дактильна абетка, жестова мова, адаптовані природні жести, письмові чи усні завдання, комп'ютерні технології, мультимедійні засоби, комунікаційна система обміну зображеннями (картки PECS), проста мова, зміна форми і об'єкта тощо)

☐ використання допоміжних засобів (рамка для виділення окремих рядків, кольорові фільтри, додаткове освітлення, оптичні засоби корекції (телесенсорні лупи, ручні лупи, лупи з підсвіткою тощо), лінеатури, індивідуальні засоби слухової корекції, пюпітри, комунікатори тощо)

☐ уникнення графічних завдань для осіб з порушенням зору

☐ уникнення зорових/слухових подразників та створення комфортних умов для проведення оцінювання тощо

☐ інше _____

(зазначити інші особливості процесу оцінювання)

9. Потреба у продовженні строків навчання (заповнюється в кінці навчального року):

$\frac{1}{2n}$ так

$\frac{1}{2n}$ ні

10. Члени команди психолого-педагогічного супроводу, які склали індивідуальну програму розвитку:

Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)	Найменування посади	Підпис
--	------------------------	--------

11. Погодження індивідуальної програми розвитку з батьками (іншими законними представниками) учня, особою, яка досягла чотирнадцятирічного віку (за потреби):

Я, _____,

(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

брав (брала) участь у розробленні індивідуальної програми розвитку та згоден (згодна) з її змістом.

(дата)

(підпис)

ІНФОРМАЦІЯ
про адаптацію/модифікацію змісту навчальних
предметів (інтегрованих курсів), очікувані результати
навчання та особливості проведення оцінювання

(додається до протоколу підсумкового засідання команди супроводу)

Навчальний предмет (інтегрований курс)*	Адаптація/модифікація	Очікувані результати навчання з урахуванням модифікації змісту навчального предмета (інтегрованого курсу)	Особливості проведення оцінювання	Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) відповідального педагогічного працівника

* Послідовність навчальних предметів (інтегрованих курсів) визначається річним навчальним планом класу або індивідуальним навчальним планом учня (за наявності).”.